

Radek CINKE, Starověký Egypt ve světle výzkumů našich egyptologů. Katedra historie, Historie se zaměřením na vzdělávání, vedoucí prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc. Fakulta Pedagogická. Západočeská univerzita v Plzni 2019, 43 str. textu a 14 číslovaných barevných (převážně autorských) příloh.

20.května 2019

Práci se nedá prakticky nic vytknout. Je výsledkem neobyčejného zaujetí a hlubokého zájmu o faraonský Egypt, který autora doprovází od mládí a který se nyní ve zralém věku naplnil v předložené bakalářce. Zadání, uvedené v názvu, bylo nejen vrchovatě naplněno, ba překročeno směrem k vypracování populárně vědecké studie s velkým osvětovým a didaktickým potenciálem. Svým způsobem se jedná o historiografické pojednání, ovšem založené nejen na studiu a excerpcích z aktuální české egyptologické vědecké i populárně přehledové literatury, ale zejména na osobních kontaktech s přední garniturou české egyptologie (návštěvy přednášek, rozhovory) a v neposlední řadě na zkušenostech ze soukromé badatelské cestě do Egypta v loňském roce 2017, kdy se autorovi díky jeho stykům s českými badateli podařilo navštívit a „povrchově“ prozkoumat českou licenci na vykopávkách v Abusíru (což bylo zhodnoceno i aktuálními autorskými fotografiemi).

Jak je autorovi dobře známo, sdílím s ním, byť o generaci mladším, od studentských let stejné zaujetí pro zemi pyramid. Sen o návštěvě mé oblíbené země jsem mohl zrealizovat, a to se zpožděním, zato důkladně teprve po roce 1990, kdy jsem mnohokrát navštívil Egypt jako odborný průvodce poznávacích zájezdů a pak v letech 2002 až 2003, kdy jsem strávil studijní stáž a přednáškový pobyt na Káhirské univerzitě, kde jsem bydlel v budově českého velvyslanectví v Gíze (kde tehdy ještě sídlilo sezónní pracoviště Českého egyptologického ústavu). Měl jsem možnost se tak osobně seznámit s českými egyptology, zvláště dobře s Břetislavem Vachalou, a díky těmto kontaktům se mně otevřel nejen Abusír, ale i další „utajené“ lokality po celé zemi (proto vím, jakými otvíracími zaklínadly byla jména jako Verner, ale i Záhi Hawás, přítel našich egyptologů (od kterého jsem dostal dokonce doporučující „ferman“ v arabštině, důležitý pro mne i z bezpečnostního hlediska). Právě proto jsem Cinkovu práci přečetl jedním dechem, a i když egyptologii průběžně sleduji, uvědomil jsem si úžasný badatelský přínos výzkumů a objevů hlavně v posledních patnácti letech.

Cinkově práci nechybí žádné požadované náležitosti, poznámkový aparát se 123 poznámkami pod čarou na 44 stranách je úctyhodný, stejně jako důkladná aktuální bibliografie včetně dílčích studií a sborníkových článků. Styl je čtivý a přitom odborně přesný. Snad jen pár pravopisných připomínek (Nubie ani Fajjum nepíšeme s ů), pojem Levanta by se měl čtenáři blíže vysvětlit (samotný termín z italštiny se používá až od křížových vyprav). Pochopitelně autor nemohl také proniknout hlouběji do osobního pozadí sledovaných protagonistů. Lexa (který se poprvé do Egypta dostal až v 50. letech krátce před smrtí, sic!) – podobně jako třeba Hrozný – byl nemarxistický apolitický vědec mezinárodního renomé, kterého komunisti (Nejedlý) po Únoru vycelovali účelově do popředí a udělali akademikem. Z dnešního pohledu se to nemusí tolik líbit (ostatně také to Cinke správně spojuje se zbrojením Egypta, dodal bych i strojírenskou a energetickou čs. pomocí), ale je to

tak: teprve vynucený příklon k sovětskému bloku vytvořil úspěšnou čs.egyptologii (Sověti ani jiné tzv. lidově demokratické takové kapacity neměli). Žábu jsem poznal osobně až pozdě na externích přednáškách koncem 60.let na FFUK – velký odborník, tehdy již výrazný stoupenec reformního komunismu (tedy „kontrarevoluce“). I proto se smířil s Jaroslavem Černým, který emigroval do Británie nejen kvůli práci, ale i proto, že byl benešovec, antikomunista. Přesto později krajanům zásadně pomohl díky svým egyptským stykům. Žábu víceméně počínající normalizace uštvala k smrti... Tristní situaci v 70.letech: důležitá byla intervence egyptské památkové správy na pokračování výzkumů (které se vždy platily pochopitelně v rámci rozvojové pomoci z čs.peněz, na vykopávkách se tak vytvářela zbytečná přezaměstnanost). Později někteří vyčítali (jako Strouhal) Vernerovi vstup do KSČ, ale je možné to nazírat, že se obětoval pro záchranu ohroženého oboru? Ještě k Barešovi, ten v Plzni narodil jen v porodnici, jinak je rodák ze Stříbra. Největší nástup do velké vědy udělal Bárta, jednak svými komunikativními schopnostmi, ale i využitím porevolučních možností na zahraniční studia a akcentem (jako mladý) na IT technologie a interdisciplinární vazby převzal roli „jedničky“ (samozřejmě někteří současníci a či lehce starší se mohli cítit zastínění, přeskočení), ale důležitý je výsledek, tj. kvalita a výsledky české egyptologie, které v zastoupení „malých egyptologických národů“ stojí jasně na „špicích“, což přesvědčivě dokládá i Cinkova práce. Doporučuji k obhajobě s hodnocením **výborně**.

Profesor PhDr. Jan Kumpera, CSc., vedoucí práce